

Előszó

A Thalassa jelen számának súlyponti témája pszichoanalízis és politika, illetve történelem találkozása. Annette Simon berlini pszichoanalitikus, egykori NDK-állampolgár „Keletnémet utak a pszichoanalízishez” című, személyes tapasztalatokon alapuló tanulmányában bemutatja, hogy a politikai elnyomás ellenére, amely nem kívánatosnak minősítette Freud tanait, miként fedezték fel az NDK-ban működő pszichoterapeuták a pszichoanalízist, mi volt az a „varázserő” benne, amely látványos éhséget és idealizációs szükségletet, ugyanakkor ambivalenciát keltett iránta. Leírja azt is, milyen csalódások érték őket nyugati kollegáik részéről a német újraegyesítés után; hogyan „hárították” a nyugatnémet analitikusok a keletiek történelmi és szakmai tapasztalatait, s mindez miképpen függ össze azzal, hogy német földön kétszer – a nácizmus és a kommunizmus alatt – tiltották be a pszichoanalízist. Borgos Anna Gimesné Hajdu Lilly életútját feldolgozó írásában ugyancsak azokkal a külső és belső „elhárító mechanizmusokkal” foglalkozik, amelyek az életút tragikus végkifejletéhez vezettek. A tanulmány a pszichoanalízis és politika találkozási pontjait – Hajdu Lilly pályáját, személyiségét, szerepeit és konfliktusait elemezve – a Galilei Kör működésétől kezdve a második világháborún, a negyvenes és ötvenes éveken át az 1956-os forradalomig és a forradalom utáni megtorlások időszakáig, Hajdu Lilly 1960-ban bekövetkezett haláláig vizsgálja. Lenkei Júlia tanulmánya szintén egy jellegzetes női életpályáról és annak történelmi háttéréről szól, az elsősorban pszichoanalitikusként ismert P. Liebermann Lucy-nak a mozdulat-

művészet terén kifejtett (és háttérbe szorított) tevékenységét elemezve. Denis Silagi 1988-ban született személyes visszaemlékezése a magyarországi pszichoanalízis múltjáról ugyancsak jól érzékelteti azt a történelmi és politikai kontextust, amelyben a budapesti analitikusok tevékenykedtek.

Jelen számunkban három tanulmány foglalkozik a magyarországi pszichoanalitikus mozgalom megalapítójával. Tom Keve Ferenczinek Ortvay Rudolf-fal, a neves fizikaprofesszorral való kapcsolatát mutatja be levélváltásaik tükrében. Franco Borgogno írása a Ferenczi és Winnicott közötti párhuzamokat és különbségeket vizsgálja, Ernst Falzeder tanulmánya pedig arra hívja fel a figyelmet, hogy itt az ideje – új kutatásokra és forrásokra támaszkodva – kiegyensúlyozottabb képet festeni Ferencziről, a napjainkban terjedő idealizált Ferenczi-képpel szemben.

Erős Ferenc